

Bidrag til samlenotat for rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser)
den 15. september 2008

8. Belarus

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes vedtaget rådskonklusioner om den aktuelle situation i Belarus.

2. Baggrund

Der er i EU generelt enighed om det væsentlige i at samarbejde med og yde støtte til EU's østlige nabolande, herunder via det Europæiske Nabolighedsprogram. På grund af de belarussiske myndigheders manglende respekt for demokratiske rettigheder og menneskerettigheder har EU's samarbejde med Belarus imidlertid været meget begrænset. I november 2004 blev der afholdt folkeafstemning om at ændre forfatningen, så begrænsningen på højst to valgperioder i præsidentembedet bortfaldt (forslaget vedtaget med 77% af stemmerne). Folkeafstemningen blev kritiseret fra internationalt hold og betragtes som illegitim. Ved det sidste præsidentvalg i marts 2006 blev Lukasjenko genvalgt med 83% af stemmerne. Der meldtes fra OSCE og andre internationale valgobservatører om omfattende overtrædelser af internationale valgstandarder. I dagene efter præsidentvalget blev der afholdt store protestdemonstrationer i Minsk. Under anvendelse af vold stoppede myndighederne demonstrationerne. Oppositionskandidaterne blev arresteret og idømt fængselsstraffe. Den belarussiske opposition, belarussiske NGO'er samt uafhængige medier har meget vanskelige vilkår. Der er mange eksempler på, at oppositionspolitikere og kritikere af regimet retsforfølges i politisk motiverede sager. Andre er forsvundet. Demonstrationer fører ofte til arrestationer.

EU reagerede på den illegitime forfatningsændring i november 2004 ved at begrænse de officielle og økonomiske relationer til et minimum. Partnerskabs- og Samarbejdsaftalen mellem EU og Belarus blev suspenderet. Og EU's programmer for teknisk bistand blev fastfrosset, bortset fra humanitære og regionale projekter samt projekter som direkte støtter demokratiseringsprocessen. Efter præsidentvalget i marts 2006 har EU indført sanktioner i form af indrejseforbud og indefrysning af finansielle aktiver rettet mod en række belarussiske politikere og embedsmænd.

EU har gjort det klart over for Belarus, at såfremt der opnås fremskridt med hensyn til respekten for demokratiske rettigheder og menneskerettigheder, vil EU være åben for gradvist at styrke samarbejdet med og støtten til Belarus.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Belarus' myndigheder har medio august i år løsladt de tre sidste politiske fanger opført på EU's liste, herunder tidligere præsidentkandidat Kozulin. Der afholdes parlamentsvalg i Belarus d. 28. september i år. I lyset heraf ventes der vedtaget rådskonklusioner med det formål at signalere til Belarus, at løsladelsen af politiske fanger og eventuelle fremskridt med hensyn til Belarus' respekt for demokratiske værdier i forbindelse med afholdelsen af parlamentsvalget i givet fald vil kunne føre til positive tiltag fra EU's side i forhold til Belarus.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen vurderes ikke at have konsekvenser for samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen sendes ikke i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side støttes vedtagelse af rådskonklusioner med ovennævnte indhold.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til vedtagelse af rådskonklusioner.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.